

Michel Foucault

Michel
Foucault
**Discipline
and Punish**
The Birth of the Prison

DISCIPLINACE SPOLEČNOSTI

(Foucault, 2000)

Dalším prostředkem nivelizace individuů je
DISCIPLINACE

Michel Foucault (1926–1984) *Dohlížet a trestat*

- hlavní myšlenka – ukázat pomocí dobových textů a architektury, jak se vyvinulo zcela nové myšlení o společnosti
- důvod disciplinace, velké pohyby společnosti, (to, co bylo typické jen pro 20% je najednou typické pro 80%)

Kniha začíná citacemi

- 1) z 1757 – umučení královraha Damiena (s. 34–36)
- 2) z 1815 – denní řád Ústavu pro mladé vězně (s. 36–38)

DISCIPLINACE SPOLEČNOSTI

(Foucault, 2000)

- ukázat, že za změnou trestání nebyla pouze osvícenská snaha o humanizaci, ale celkový přístup k člověku
- stát je tu od toho, aby na to dohlížel → proto ve věcech, které má stát na starost – penalitní (trestný) systém, armáda, nemocnice, blázince, chudobince a školství se projevuje disciplince
- nejdůležitějšími oblastmi sociálního života, masivní snaha po nivelizaci individuí

DISCIPLINACE SPOLEČNOSTI

(Foucault, 2000)

➤ i trestání se zařazuje do tohoto systému, už nemá být odstrašující podívanou, ale nápravou

➤ tresty zasahují duši

„...‘Aby trest vyvolal účinnek, který se od něj očekává, postačí, když újma, kterou způsobuje, převýší prospěch, jež viník ze zločinu čerpal’...“ (s. 146)

DISCIPLINACE SPOLEČNOSTI

(Foucault, 2000)

- vzpomínka na bolest, na utrpení zajetí může sloužit jako prevence

VĚZENÍ, KASÁRNA, NEMOCNICE, ŠKOLY, (+ TOVÁRNY)

- ve všech těchto institucích podobné metody dohledu a nápravy

MICHEL FOUCAULT
Discipline & Punish

THE BIRTH OF THE PRISON

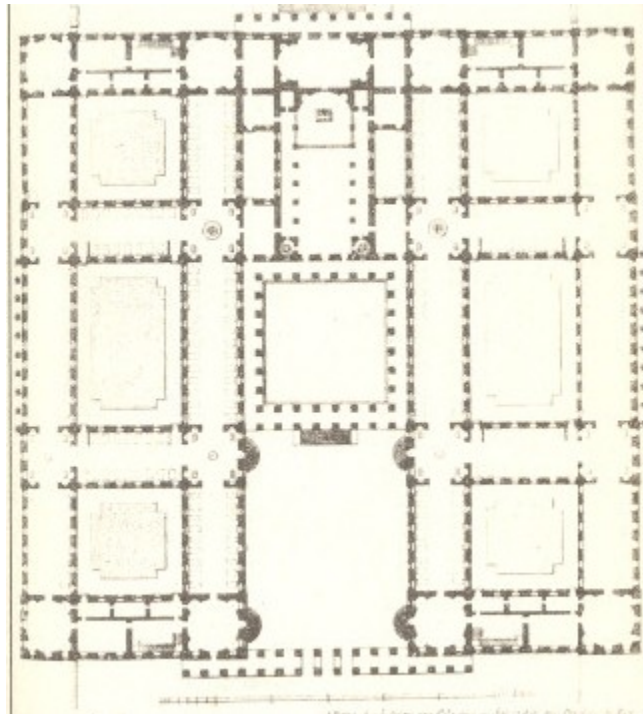
DISCIPLINACE SPOLEČNOSTI

(Foucault, 2000)

Prostorová organizace

- 1) rozmístění subjektů (vězňů, žáků, nemocných)
 - takové, aby byl možný jednoduchý dohled → rozmístění do řad, čtverců, obvodů

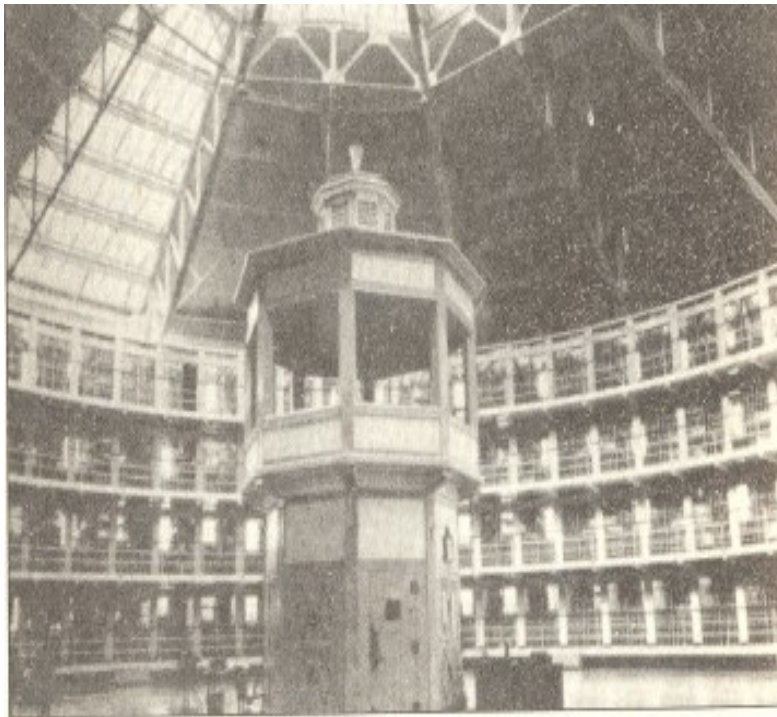
obr.

DISCIPLINACE SPOLEČNOSTI

(Foucault, 2000)

- 2) rozmístění dohlížejících
 - nejlépe panoptikální pohled

DISCIPLINACE SPOLEČNOSTI

(Foucault, 2000)

DETAILNÍ ČASOVÝ ROZVRH

- nemocnice, školy, chudobince – převzato z klášterů, které je provozovaly → vězení
- kasárna – historicky už zavedené
- časové vypracovávání úkonů => dril, mechanizace úkonů – vizity, montážní linky v továrnách

DISCIPLINACE SPOLEČNOSTI

(Foucault, 2000)

NORMALIZAČNÍ SANKCE

➤ jejím cílem = redukovat odchylky →

trest sankce, která má zamezit opakování odchylky od normy

(**paradox**: společnost, která si cení výjimečnosti, je prostoupena sankcemi, které potírají odchylku, výjimku, jinakost)

DISCIPLINACE SPOLEČNOSTI

(Foucault, 2000)

NORMALIZAČNÍ SANKCE

- nejvýznamnější součást trestu = osvojování obejité normy
tzn. opakování, dril, např. odříkávání katechismu, opisování zákona, dril na apelplacu (pozůstatek: „Opiš stokrát: Nebudu zlý ke spolužákům.“)
- závěr = přezkoušení (vězení, škola, továrna,
– v nemocnicích vizity)